

De Waarheidsvriend

Wekelijkse uitgave van de Gereformeerde Bond

20
2025

15 mei

Bijlage

Informatie voor de jaarvergadering 2025

Jaarverslag

Overzicht over de periode van
1 mei 2024 tot 1 mei 2025 | p. 2

Geldstromen in 2024

Balans en
exploitatieoverzicht | p. 12

Jaarverslag

over de periode van 1 mei 2024 tot 1 mei 2025

Dit jaarverslag beslaat de periode van 1 mei 2024 tot 1 mei 2025 en geeft een overzicht van de activiteiten die zijn georganiseerd door de medewerkers en het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond, evenals de activiteiten waarbij het bestuur betrokken was.

Tekst: A. Zwerus

Vereniging

1. Hoofdbestuur

Het hoofdbestuur vergaderde zeven keer in Nieuwerkerk aan den IJssel en twee keer in Voorthuizen. Het dagelijks bestuur kwam samen in Apeldoorn (drie keer), Zeist (twee keer), Krimpen aan den IJssel (één keer) en Voorthuizen (zes keer). De huidige leden zijn: ds. J.A.W. Verhoeven (voorzitter), ds. J.J. ten Brinke (2e voorzitter), A. Zwerus (secretaris), L.P. de Wit (penningmeester), ds. J.C. Breugem, mr. P.C. Knook, dr. R.W. de Koeijer, ds. J. Muller, ds. P. Nobel, ds. J.C. Schuurman, ds. J.W. Verboom, prof. dr. M.J. de Vries, ds. W.J. Westland en ds. M.K. de Wilde.

Kernthema's

Het bestuur streeft ernaar om regelmatig de volgende kernthema's te bespreken: 1. het ambt, 2. de Heilige Schrift, 3. de gemeente, 4. de prediking en liturgie, 5. de kerk, 6. de belijdenis en 7. het christelijk onderwijs. Op deze manier blijven we geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom deze thema's en kunnen we ze zorgvuldig bestuderen.

Jaarthema

In 2024 was het jaarthema 'Hoor, Hij spreekt'. Voor 2025 is het thema 'Kerk. Thuis bij God'. Zowel de Vader als de Zoon en de Heilige Geest zijn betrokken op de kerk en dit betekent alles voor ons spreken en denken over de kerk, ook in haar concrete gestalte.

Strategisch organisatieplan

Het strategisch beleidsplan van 2024 wordt uitgerold. Het kantoor is in november verhuisd naar Voorthuizen. Omdat we op dit moment niet alle beschikbare kantooruimte in Voorthuizen nodig hebben, wordt deze niet-benutte ruimte voorlopig onderverhuurd aan de Stichting Steunfonds Messiasbelijdende Joden. Het archief van 1982 tot 2014 wordt door DocFactory gearchiveerd en dit

wordt opgeslagen in het Utrechtse Archief. Ook is een actueel administratie- en ledenpakket in gebruik genomen. Als hoofdredacteur is per 1 augustus dr. H. Dijkgraaf benoemd. Helaas heeft hij inmiddels besloten om zijn werkzaamheden per 30 april te beëindigen. Op dit moment is een wervingscampagne gestart voor een nieuwe hoofdredacteur en een studiesecretaris. Het bestuur laat zich hierin bijstaan door dhr. T. Hardonk, voormalig partner in de Galan Groep, die belangeloos zijn expertise beschikbaar heeft gesteld.

Aanpassing statuten

De Wet bestuur en toezicht (WBTR) vereist dat we onze statuten actualiseren. Tijdens de jaarvergadering in 2024 zijn de voorgestelde conceptstatuten goedgekeurd door de leden en inmiddels zijn de nieuwe statuten in werking getreden.

2. Medewerkers

De Gereformeerde Bond heeft de volgende (parttime) medewerkers in dienst:

- Mw. M. Hovius-van den Berg: Zij vervult de rol van secretaresse.
- Dr. H. Dijkgraaf is per 1 augustus 2024 in dienst getreden als hoofdredacteur van *De Waarheidsvriend*, maar heeft om persoonlijke redenen zijn werkzaamheden beëindigd per 30 april.
- Dhr. W.H.C. Loedeman: Als bureausecretaris is hij verantwoordelijk voor personeelszaken, de organisatie van het kantoor en draagt hij zorg voor het onderhoud van de website.
- Dhr. G. Renden: Hij verzorgt de financiële en boekhoudkundige verslaglegging.
- Dhr. R.M. Schreur: Hij ondersteunde de redactie voor 4 uur per week bij het redigeren van *De Waarheidsvriend* en het actueel houden van de website van *De Waarheidsvriend*. Zijn tijdelijke contract liep af per 31 maart en wordt op zijn verzoek niet verlengd.
- Drs. P.J. Vergunst: Hij bekleedt de functie van algemeen secretaris en was tot 1 oktober ook hoofdredacteur van *De Waarheidsvriend*. Op 1 april 2025 was dhr. Vergunst 25 jaar in dienst.
- Dhr. N. van Vliet is per 1 maart 2025 aangesteld als allround administratief medewerker.
- Mw. M.M.C. van der Wind-Baauw heeft per 31 december 2024 haar taak als eindredacteur van *De Waarheidsvriend* beëindigd.

- Dhr. J. Peters heeft per 1 juni 2024 zijn taak al voorlichter voor de Gereformeerde Bond beëindigd wegens pensionering.

Het bestuur dankt de vertrekkende medewerkers voor hun inzet en betrokkenheid in de afgelopen jaren en wenst hen Gods zegen toe voor de toekomst.

3. Leden, afdelingen en gemeenten

Op 1 april telde de Gereformeerde Bond 7336 leden. We zijn dankbaar dat zoveel mensen onze missie steunen. Toch blijft het een uitdaging om ook de jongere generatie te enthousiasmeren voor het lidmaatschap.

Afdelingen

Op dit moment zijn er 37 lokale of regionale afdelingen van de Gereformeerde Bond actief. Deze afdelingen organiseren bijeenkomsten in hun eigen gebied. In november bestond de afdeling in Ermelo zestig jaar.

Jaarvergadering

Op 23 mei 2024 vond de jaarvergadering plaats in De Aker te Putten. Voorzitter ds. J.A.W. Verhoeven opende de bijeenkomst met een inleiding over het thema 'We hebben een theologie van de schepping nodig'. Hij benadrukte het belang van een hernieuwde en herleefde aandacht voor de oud-kerkelijke belijdenis dat God onze Schepper is. Tijdens de vergadering werden de drie aftredende, maar herkiesbare bestuursleden – dr. R.W. de Koeijer, ds. P. Nobel en ds. W.J. Westland – bij acclamatie herkozen voor een nieuwe termijn van vijf jaar. Vervolgens werd het bestuur op advies van dhr. P. van der Ent gedechargeerd voor het gevoerde financiële beleid. Ds. J.W. Verboom verzorgde een lezing onder de titel 'Hoor, Hij spreekt! Over Gods stem horen in het ontvankelijk, geestelijk bijbellezen'. In zijn betoog ging hij in op de wijze waarop de Bijbel spreekt over het horen van Gods stem en hoe dit een plek kan krijgen in het geestelijk leven. Namens het moderamen van de synode richtte preses ds. M.C. Batenburg zich tot de vergadering. Daarnaast sprak dhr. P.J. Vergunst vanwege het twintigjarig bestaan van de Protestantse Kerk over de identiteit van onze gemeenten en onze roeping binnen de Protestantse Kerk in Nederland.

Steunfonds gemeenten

In het afgelopen jaar heeft de commissie Steunfonds verschillende gemeenten bezocht, waarbij diverse actuele thema's aan de orde kwamen. Naast het behoud van predikantsplaatsen werd gesproken over uitdagingen zoals de hoge lasten op kerkgebouwen, een tekort aan beschikbare fte's, beperkte inkomsten van kleinere gemeenten en het ontbre-

ken van voldoende regionaal overleg. De commissie ziet versterkte samenwerking als een essentiële oplossing voor een betere invulling van de predikantsplaatsen. Er heeft een wijziging plaatsgevonden in de samenstelling van de commissie. In maart is secretaris dhr. A. Wolswinkel teruggetreden als commissielid. De commissie bestaat momenteel uit ds. J.C. Schuurman (voorzitter), G. Oosterwijk (secretaris), J. Gelderblom, C.Th. Hovius en H. Veldhuis. Het hoofdbestuur dankt dhr. Wolswinkel voor zijn jarenlange inzet.

Publicaties

4. Websites

De Gereformeerde Bond onderhoudt vier websites:

- gereformeerdebond.nl – Deze website geeft toegang tot een uitgebreide database met informatie over predikanten en diverse theologische onderwerpen, zoals Israël, doop en avondmaal, geloofsleer en ambt. Daarnaast is hier een overzicht beschikbaar van de boekjes uit de Artiosreeks.
- dewaarheidsvriend.nl – Op deze website kunnen bezoekers zich aanmelden als abonnee en de digitale editie van *De Waarheidsvriend* lezen.
- theologiareformata.nl – Een platform met theologische bronnen en artikelen ter verdieping en studie.
- cornelisgraaflandcentrum.nl – Hier is informatie te vinden over het Cornelis Graafland Centrum, dat zich richt op theologische vorming en bezinning.
- Via deze websites kunnen bezoekers niet alleen informatie raadplegen, maar ook actief bijdragen aan de missie van de Gereformeerde Bond, bijvoorbeeld door middel van donaties.

5. De Waarheidsvriend - papieren editie en website

De Waarheidsvriend is de wekelijkse publicatie van de Gereformeerde Bond. Tussen mei 2024 en april 2025 verscheen het blad 47 keer. De verkoop van advertentieruimte wordt verzorgd door dhr. G. Verweij. De opmaak van het blad wordt verzorgd door Reprovinci bv uit Schoonhoven, terwijl Vellendrukkerij BDU bv te Werkendam verantwoordelijk is voor het drukwerk. Om medewerkers en bestuur te ontlasten, wordt vanaf 2025 gebruikgemaakt van de dienst van BladenMakers in Ermelo. Waar mogelijk wordt de bezorging uitgevoerd door Erdee Distributie, onderdeel van EMG te Apeldoorn. Adressen die buiten deze bezorgservice vallen, worden nog steeds door PostNL afgehandeld. Abonnees ontvangen wekelijks informatie over de inhoud van het nieuwe nummer via de digitale nieuwsbrief. Daarnaast brengt de redactie de inhoud van het blad onder de aandacht op social media. Naast de papieren editie wordt *De Waarheidsvriend* digitaal aangeboden op de website van de Gereformeerde

Mw. dr. M.G.P.
Klinker-de Klerck

Bond en via de app Digibron Actueel. De volledige inhoud van ons weekblad wordt zes maanden na verschijnen vrij beschikbaar gesteld via onze eigen website en Digibron.nl. Een gesproken editie is beschikbaar via de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechthorenden in Ermelo.

Thema's

De themanummers hadden als titel onder andere 'Israëlzondag', 'Reformatie', 'Omzien naar 2024' en 'Kohlbrugge'. Daarnaast verschenen drie extra brochures: Kinderloos – en wat dan?' (42), 'Antisemitisme' (43) en 'Pastoraal omzien naar jongeren' (44).

Abonnees

Op 1 april 2025 had *De Waarheidsvriend* 8299 abonnees. Het hoofdbestuur zet zich in om het blad voor iedereen toegankelijk te houden. Daarom wordt gestreefd naar een zeer lage abonnementsprijs, zodat zoveel mogelijk mensen kunnen genieten van een inspirerend blad vol geloofstoerusting en kerkelijke actualiteit.

Redactie

De redactie van *De Waarheidsvriend* bestaat uit ds. C.H. Hogendoorn, dr. G. Leertouwer, dr. H. Dijkgraaf (tot 30 april hoofdredacteur) en ds. J.A.W. Verhoeven. De eindredactie wordt verzorgd door BladenMakers uit Ermelo.

6. Theologia Reformata

Inhoud

Theologia Reformata is een Nederlandstalig, wetenschappelijk theologisch tijdschrift dat zich richt op gereformeerde theologie en daarmee uniek is in zijn soort. Het verschijnt vier keer per jaar en heeft momenteel 659 abonnees. Elk nummer bevat wetenschappelijke artikelen, een meditatie en actuele bijdragen over kerk en theologie. Daarnaast worden belangrijke publicaties belicht in een focusartikel. In de afgelopen jaargang werd in nummer 2/67 het thema 'Theosis en participatie' belicht, terwijl nummer 3/67 inzoomde op 'Want deze God is onze God'. Nummer 4/67 was een themanummer gewijd aan 'Natura Theologia Magistra' en nummer 1/68 behandelde onder andere het pinksterleven in de preken van ds. G. Boer. De artikelen zijn één jaar na publicatie gratis beschikbaar via de digitale omgeving van *University of Groningen Press*. Daarnaast zijn oudere jaargangen hier geheel of gedeeltelijk te raadplegen. Meer informatie is te vinden op gereformeerdebond.nl/theologia-reformata.

Redactie

Het hoofdbestuur heeft mw. dr. M.G.P. (Myriam) Klinker-de Klerck per 1 januari benoemd tot lid van

de redactie. Deze benoeming houdt in dat na het terugtreden van dr. T.E. van Spanje de redactie weer een nieuwtestamenticus in haar midden heeft, een reden tot dankbaarheid.

De redactie wordt gevormd door theologen uit verschillende kerkelijke kringen:

- Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk (prof. dr. H. van den Belt, prof. dr. G. van den Brink, dr. A.J. Kunz, prof. dr. W.H.Th. Moehn en voorzitter dr. T.T.J. Pleizier)
- Christelijke Gereformeerde Kerken (prof. dr. M.J. Kater en prof. dr. H.G.L. Peels)
- Nederlandse Gereformeerde Kerken (mw. dr. M.G.P. Klinker-de Klerck, drs. R.W.N. Kuil en dr. R.T. te Velde)
- Hersteld Hervormde Kerk (prof. dr. W. van Vlastuin).
- Dr. R.P. de Graaf is redactiesecretaris.

7. Artios-reeks boekenserie

De Artios-reeks biedt boekjes die specifiek bedoeld zijn om gemeenteleden en kerkenraden toe te rusten vanuit de Bijbel. Enkele recente uitgaven in deze serie:

- *Leven met verlies. Rouwen terwijl er niemand is overleden* (drs. M.A. Buitink-Heijblom) – Eerste druk
- *Eigendom van God. Onze relatie tot Israël toege-licht voor een nieuwe generatie* (P.J. Vergunst, red.) - Tweede druk

In 2024 zijn bijna 12.000 boekjes verkocht in de Artios-serie en deze voorziet dus in een grote behoefte.

Bijbelstudieboekjes

In het afgelopen jaar zijn van onderstaande titels een eerste of herdruk verschenen:

- *Nuchter en waakzaam. Bijbelstudies uit de eerste brief van Petrus*, (D.M. Heikoop) – Eerste druk
- *Hoe lief heb ik Uw woning. Bijbelstudies over de tabernakel*, (dr. W. Verboom) – Eerste druk
- *Het oog gericht op Jezus. Bijbelstudies uit de brief aan de Hebreeënen*, (ds. H.I. Methorst) – Tweede druk
- *Koning, bidder, bouwver. Bijbelstudies over Salomo*, (ds. C. Boele) – Derde druk
- *Uw dienaar luistert. Bijbelstudies uit 1 Samuel*, (ds. W.J. Westland) – Zesde druk

Redactie

Ds. C.H. Hogendoorn heeft de redactie verlaten. Wij danken hem voor zijn inzet in de afgelopen jaren. Ds. P. Nobel heeft zijn plaats ingenomen. De redactie wordt gevormd door ds. J.J. ten Brinke, ds. P. Nobel en drs. P.J. Vergunst.

8. Andere publicaties

Onder eigen verantwoording, maar mede op verzoek van de Gereformeerde Bond, heeft prof. dr. H. van den Belt het boek *Geestspraak. Hoe we de Bijbel kunnen verstaan* geschreven. Dit boek belicht hoe de Geest werkt bij de inspiratie van de bijbelschrijvers, hoe Hij zorgt voor de acceptatie van de Schrift en hoe Hij ons leidt bij de interpretatie. Op de website van de Gereformeerde Bond is een selectie van preken beschikbaar om te downloaden. Deze kunnen worden gebruikt als een voorganger onverwachts verhinderd is om een kerkdienst te leiden.

9. Herziene Statenvertaling

De Stichting Herziene Statenvertaling werkt, in opdracht van het hoofdbestuur, voortdurend aan een betrouwbare en goed verstaanbare Bijbelvertaling en zet zich in voor de verspreiding ervan. Regelmatig vindt overleg plaats tussen het stichtingsbestuur en het hoofdbestuur om dit doel te bewaken. Het stichtingsbestuur bestaat uit: drs. G. Bergacker (secretaris), ds. W.J.C. van Blijderveen, ds. L.A. den Butter, dhr. A.C. Kronenburg (penningmeester), dr. H. de Waard, ds. W.J. Westland (voorzitter) en ds. M.K. de Wilde.

Kerk

10. Protestantse Kerk in Nederland

Op 21 mei namen ds. J.A.W. Verhoeven en drs. P.J. Vergunst namens de Gereformeerde Bond deel aan een consultatie in Utrecht over de synodale nota 'Uw Koninkrijk kome. Als pelgrims onderweg met Joden en Palestijnse christenen.' Zij pleitten voor een sterkere nadruk op Bijbelse kernbegrippen zoals verkiezing en verbond. Daarbij benadrukten zij dat voor het Joodse volk land, volk en staat onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Op 28 januari vond een gesprek plaats met het moderamen van de Protestantse Kerk, vertegenwoordigd door preses ds. T. Bouw, scriba dr. R. de Reuver en assessor ouderling-kerkelijk werker L.J. Blees. Ds. J.A.W. Verhoeven, ds. J.J. ten Brinke en drs. P.J. Vergunst spraken over de identiteit van de Protestantse Kerk, waarbij het belang van een kerkelijk belijden als fundament boven diversiteit werd benadrukt. De Gereformeerde Bond gaf aan een explicietere verwijzing naar Jezus Christus als Heer en Verlosser in publieke uitingen te missen. Daarnaast kwamen onderwerpen aan bod zoals het scheppen van een veilig klimaat voor proponenten in de ontmoeting met geschiktheidscommissies, de ambtsvisie, de loyaliteit aan en het benoemingsbeleid van de PThU. Op 5 februari vond het jaarlijkse overleg plaats tussen vertegenwoordigers van de Gereformeerde Bond en de afdeling Vitale roeping van de Protestantse Kerk in Nederland. Ds. J.A.W.

Verhoeven en drs. P.J. Vergunst bespraken met ds. F.A.H.A. de Kok en dhr. M. van Stuijvenberg de besteding van financiële middelen die de landelijke kerk toekent aan de Gereformeerde Bond, met name voor toerusting. Andere gespreksonderwerpen waren de ondersteuning van hbo-theologen, de huisvesting van predikanten en de mobiliteit binnen het predikantschap.

Synode

Onder leiding van de nieuwe preses, ds. T. Bouw, kwam de synode op 21 juni bijeen in Lunteren. Tijdens deze vergadering werd het eindrapport 'Ruimte voor Woord en Geest' over de ambtsvisie besproken, waarmee een vierjarig traject werd afgerond. Dit besluit gaf het hoofdbestuur aanleiding om opnieuw na te denken over de roeping en toerusting van hbo-theologen. Op 7 en 8 november vond de najaarsvergadering van de synode plaats. Hier werd de nota 'Uw Koninkrijk kome aanvaard. Als pelgrims onderweg met Joden en Palestijnse christenen.' Daarnaast werd een rapport aangenomen over het publieke spreken van de kerk met betrekking tot het behoud van de schepping. Op 10 april koos de synode dr. C.M.A. van Ekris tot haar nieuwe scriba. Verder sprak de synode onder andere over 'het spreken van de kerk'. De synode stemde unaniem in met een motie van ds. A.N. van der Wind (Kerkwijk) die stelde dat er bij de pastor en de predikant geen wezenlijk verschil in taken en bevoegdheden is.

Theologisch onderwijs

11. Commissie Theologie

De Commissie Theologie ziet toe op de beschikbaarheid van voldoende academische, confessionele en geestelijke opleidingsmogelijkheden in Nederland voor jonge mensen die zich voorbereiden op een taak in Gods Koninkrijk, met name als predikant. De commissie onderhoudt contacten met onderwijsinstellingen, volgt relevante ontwikkelingen, begeleidt hoogleraren en aio's waar nodig en adviseert het hoofdbestuur over beleidsvraagstukken. Op dit moment bestaat de commissie uit prof. dr. H. van den Belt, ds. A. van Lingen, prof. dr. M.J. Paul, drs. P.J. Vergunst en ds. W.J. Westland (voorzitter). Regelmatig vindt overleg plaats met de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) over de Amsterdamse leerstoel van de Gereformeerde Bond en met de decaan van de Vrije Universiteit.

12. Cornelis Graafland Centrum

Het CGC is een academisch onderzoekplatform op het gebied van gereformeerde theologie, met een focus op de hervormd-gereformeerde traditie. Prof. dr. H. van den Belt is interim-directeur van het centrum. Dr. P. Veerman is als onderzoeker en docent Praktische Theologie verbonden aan het CGC.

Drs. P.J. Vergunst

Ds. G.M. van Meijeren

Het centrum richt zich op drie belangrijke thema-velden: 1. Gereformeerde hermeneutiek 2. Profetie en profetische prediking 3. Ecclesiologie en belij-dende teksten. Het CGC heeft een onderzoeks-project opgezet met de titel ‘Preken als Bron.’ Naast ds. H.B. van der Knijff aan de VU zijn in 2025 ds. G.M. van Meijeren en prop. M.D.J. van Spronsen aangesteld als promovendi aan de TUA en voor één dag per week vrijgesteld voor dit doel. Dr. P. Veerman begeleidt hen. Het hoofdbestuur onder-zoekt momenteel in afstemming met de PThU de mogelijkheid tot benoeming van nog een promo-vendus. Op 24 januari vond hierover een overleg plaats tussen drs. P.J. Vergunst, dr. P.J. Veerman, prof. dr. H.P. de Roest en dr. T.T.J. Pleizier. Verder is toen ook gesproken over het versterken van de gerefor-meerde traditie binnen het opleidingsaanbod van de PThU.

Permanente Educatie

Op 13 september en op 12 november vond in Woudenberg een cursusdag plaats, in het kader van de Permanente Educatie, over de studie *Geestspraak* van prof. dr. H. van den Belt. Met een aantal predi-kanten heeft Van den Belt nagedacht over wat de betrouwbaarheid van de Bijbel betekent voor het leidinggeven aan de gemeente in tal van concrete thema’s. Benoemd is dat het spreken over de een-heid van de Schrift vooronderstelling mag zijn voor ons theologiseren, terwijl de geboden van God met name gezien mogen worden als een uitdrukking van de heiligheid van de Heere.

13. Hoogleraren en docenten

PThU Utrecht

Op 1 september 2024 is de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) verhuisd van Amsterdam naar Janskerkhof in Utrecht. Prof. dr. W.H.Th. Moehn bekleedt hiervoor 0,4 fte de leer-stoel Geschiedenis van het gereformeerd protestan-tisme. Een belangrijk academisch hoogtepunt in 2024 was de presentatie van de studie *De Nederlandse gereformeerde Liturgie 1566-1639. De teksten en hun dynamiek*, op 7 december in de Janskerk te Utrecht. Dit werk, onder redactie van prof. dr. W.H.Th. Moehn en dr. mr. K.W. de Jong, markeert een mijlpaal in het onderzoek naar de gereformeerde liturgie. Als bijzonder hoogleraar Geschiedenis van het gereformeerde protestantisme aan de PThU namens de Gereformeerde Bond ver-zorgde prof. dr. W.H.Th. Moehn een wetenschappe-lijke editie van het eerste geschrift van Guido de Brès, *Le Baston de la foy chrestienne*, in het Nederlands vertaald als *Het wapen van het christe-lijk geloof*.

Op 28 november hebben gesprekken plaatsgevon-den tussen een delegatie van de Gereformeerde Bond en van de PThU. Tijdens deze gesprekken wer-

den onder andere de mogelijke verlenging van de leerstoel van prof. dr. W.H.Th. Moehn besproken, waarvan de huidige termijn eind 2025 afloopt, en is gesproken over de afsluiting van het project rond de gereformeerde liturgie en over ontwikkelingen bin-nen de bacheloropleiding Theologie. Op 10 april heeft de synode dr. Moehn benoemd als hoogleraar aan de PThU. Hem is een persoonlijke leerstoel Geschiedenis van het gereformeerde protestantisme toegekend. Tot en met 31 december 2025 is de omvang van zijn aanstelling 0,4 fte; vanaf 1 januari 2026 fulltime.

PThU Groningen

Dr. T.T.J. Pleizier, docent Homiletiek en Pastoraat aan de PThU in Groningen, onderzoekt de maat-schappelijke betekenis van kerkelijke zielzorg. Dit onderzoek draagt bij aan de opleiding van toekom-stige predikanten en de toerusting van gemeenten. De Gereformeerde Bond ondersteunt dit vierjarige onderzoeksproject.

Vrije Universiteit Amsterdam

Dr. P. Veerman is voor 0,5 fte werkzaam als docent aan de School of Religion and Theology van de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij versterkt het Cornelis Graafland Centrum (CGC) als onderzoeker en docent Praktische Theologie. Deze aanstelling wordt voor tachtig procent gefinancierd door de Gereformeerde Bond. Hij leidt het onderzoekspro-ject ‘Preken als Bron.’ Dit is het overkoepelende onderzoeksproject van het Graafland Centrum, waarbij preken als bron dienen, met het doel om ‘vernieuwende prediking’ op het spoor te komen. Hij verricht zijn onderzoek in dienst van de gerefor-meerde prediking en beoogt daarmee predikanten theologisch te voeden voor de verkondiging. Het speerpunt van zijn onderzoek ligt op preken over de tweede bede, ‘Uw koninkrijk kome.’ Naast een enke-le mastercursus is dr. Veerman voornamelijk verant-woordelijk voor het bacheloronderwijs in de Praktische Theologie. Vanuit zijn ervaring in de gemeente en kennis van het gereformeerd belijden bereidt hij studenten voor op het ambt van predi-kant of een andere plaats in Gods koninkrijk. Naast zijn aanstelling aan de VU is dr. Veerman voor 0,5 fte onderzoeker en docent Praktische Theologie aan de Theologische Universiteit Apeldoorn. Op 29 mei bespraken prof. dr. H. van den Belt en drs. P.J. Vergunst als leden van de begeleidingscommissie zijn werk.

14. Promovendi

Promotie

Op 8 oktober promoveerde drs. A. van den Brink aan de Vrije Universiteit in Amsterdam op het proef-schrift *Religion, Spirituality, and Suicidality: Modelling the Dynamics*. Hij onderzocht of er ver-

band bestaat tussen geloof, spiritualiteit en zinge-ving en suïcidaliteit. De promotoren waren prof. dr. J.H. Schaap-Jonker en prof. dr. A.W. Braam. Ds. D. Wolters promoveerde op 2 december aan de Rijksuniversiteit Groningen op het proefschrift *De kerk als contrastgemeenschap. Kerk-zijn in een secu-liere tijd*. Hij brengt in zijn onderzoek de theologie van onder andere Stanley Hauerwas in gesprek met vier Nederlandse denkers: Hans Boutellier, Bas Heijne, Willem Jan Otten en Ad Verbrugge. De pro-motoren waren prof. dr. E. van ’t Slot en prof. dr. W.H. Slob.

Aio’s

Sinds 2019 hebben aan de PThU enkele assistenten in opleiding gewerkt aan het onderzoeksproject over de liturgische formuleren, dat onder andere onder leiding van prof. dr. W.H.Th. Moehn staat. De Gereformeerde Bond financiert vijftig procent van hun salaris. Op dit moment doet Sam Zwemer onderzoek naar de ontstaansgeschiedenis en de bij-bels-theologische onderbouwing van het klas-siek-gereformeerde avondmaalsformulier. De titel van zijn onderzoek luidt ‘De functie van Bijbel-gebruik in het gereformeerde avondmaalsformulier tegen de achtergrond van het gereformeerde geloofsonderwijs in de zestiende eeuw.’

15. Studenten

Studieweek

In het afgelopen jaar vond de jaarlijkse studieweek voor studenten Theologie plaats van 26 tot en met 29 augustus, met als thema ‘Zorg voor de ziel.’ Voor het eerst stond deze week onder leiding van ds. en mw. S.A. Doolaard uit Kapelle-Biezeling. De week begon met een In Memoriam ter nagedachtenis aan ds. D.C. Floor. Tijdens de middaglezing sprak ds. A. Baas over de theologische erfenis van ds. K. Exalto. Daarnaast behandelden verschillende sprekers, onder wie dr. C.P. de Boer, dr. W.J. Dekker, dr. R.W. de Koeijer, prof. dr. H. van den Belt, prof. dr. J. Schaap-Jonker, dr. E. de Jong en drs. P.J. Vergunst, het thema in diverse lezingen. De GZB besteedde dit jaar aandacht aan de zending, terwijl ds. M. Krooneman wederom sprak over ‘Roeping en ambt’.

Ontmoetingsdag studenten

De jaarlijkse ontmoetingsdag voor studenten theo-logie werd op 17 december gehouden in Nijkerk. Het thema was ‘De kerk.’ Ds. G.D. Kamphuis hield een bijbels-theologische lezing over ‘De kerk.’ Ds. E.K. Foppen sprak daarna over de inbreng van de gereformeerde identiteit in het geheel van de kerk. Er waren dit jaar ongeveer 55 studenten aanwezig.

Colleges homiletiek

De Gereformeerde Bond organiseert colleges homi-letiek voor masterstudenten.

14 mei – prof. M.J. Kater – dialogische prediking
28 november – prof. M.J. Kater - hoe de verbondsge-meente aangesproken kan worden
11 december – dr. P. Veerman - God in ons midden; preken met Kerst
6 maart – dr. P. Veerman – prediking in de leerdienst
20 maart – dr. J.B. ten Hove - wat we van Augustinus leren als prediker

Theologische studentenvereniging

Het dagelijks bestuur heeft jaarlijks overleg met het bestuur van Voetius (Amsterdam). Dit jaar was het bezoek op 4 oktober. We bespraken onder andere de colleges van dr. Veerman en prof. Moehn, het gere-formeerde geluid aan de universiteit, en de ervarin-gen met de colleges homiletiek.

Gesprekken met studenten

Mr. P.C. Knook en ds. J.C. Schuurman voerden de gesprekken met de studenten theologie die vanuit het Studiefonds worden ondersteund.

CSFR

Op 5 november nam P.J. Vergunst deel aan een ont-moeting tussen het landelijke bestuur van de CSFR met kerkvertegenwoordigers. Besproken werd de relatie tussen studenten en kerkelijke gemeenten en de studiedruk die het moeilijk maakt om het bestuur volledig te bemensen.

16. THGB

De Theologische Hogeschool ‘Johannes Calvijn’ (THGB), verbonden aan de Gereformeerde Bond en gevestigd bij de Academie Theologie van de Christelijke Hogeschool Ede, heeft jarenlang een belangrijke rol gehad in de vorming van hbo-stu-denten theologie. Door afnemende belangstelling en de leeftijd van directeur-bestuurder prof. dr. M.J. Paul, is besloten de THGB in 2025 op te heffen.

Toerusting en bemoediging

17. Commissie Toerusting

De Commissie Toerusting richt zich op het onder-steunen van ambtsdragers en gemeenteleden om de gemeente te versterken en het geloof te verdiepen. Ze publiceert jaarlijks drie themabrochures bij *De Waarheidsvriend* en organiseert studiedagen. Op de website van de Gereformeerde Bond is informatie beschikbaar over pastoraat, prediking, gemeenteop-bouw, kerk, geloofsleer, en jongeren in de kerk. Ds. H. Liefthing is gestopt als commissielid. We bedan-ken hem voor zijn bijdrage. Ds. B.J.W. Ouwehand vervangt hem. De overige leden zijn ds. P. Nobel (voorzitter), ds. A.P. Pors, ds. M. van de Ruitenbeek, drs. P.J. Vergunst, drs. A.W. van Vugt en mw. A. Oosterom-Alblas (secretaris).

Ds. J.C. Breugem

18. Ambtsdragers en kerkelijk werkers

Ambtsdragersontmoetingen

Op 3 en 10 september werden in twaalf regio's ambtsdragersontmoetingen gehouden met als centraal thema 'Een lofzang op de Bijbel'. Sprekers op deze avonden waren ds. J.C. Breugem, ds. R.W. de Koeijer, prof. dr. W.H.Th. Moehn, ds. J.W. Verboom, ds. J.A.W. Verhoeven en drs. P.J. Vergunst.

Studiebijeenkomst met Hart van homo's

Op donderdag 24 april organiseerde de Gereformeerde Bond in samenwerking met de stichting Hart van homo's een studiebijeenkomst in Woudenberg. Centraal stond de vraag hoe homo-seksuele gemeenteleden een volwaardige plaats kunnen innemen binnen de gemeente, terwijl wordt vastgehouden aan de overtuiging dat de Bijbel geen ruimte laat voor een seksuele relatie tussen mensen van hetzelfde geslacht. Ds. W.J. van der Velde sprak over wat er nodig is om binnen de kerk een pastoraal veilig klimaat te scheppen. Aansluitend ging dr. W.J. Dekker in op de vraag: 'Hoe voer je het gesprek met homoseksuelen jongeren?' In het tweede deel van de bijeenkomst konden deelnemers kiezen uit vijf verschillende workshops.

Contio-predikanten

De jaarlijkse predikantencontio vond plaats op 8 en 9 januari op Nieuw Hydepark in Doorn. Voorzitter ds. J.A.W. Verhoeven opende de bijeenkomst met een overdenking vanuit Psalm 99, waarin hij de heiligheid van God centraal stelde. Tijdens deze contio herdachten we elf predikanten die in 2024 zijn overleden. Prof. dr. James Kennedy gaf een causerie onder de titel 'Christen-zin in een populistisch tijdperk'. Hij besprak het opkomende populisme in Europa en legde daarbij verbanden met de geschiedenis van de kerken in de Verenigde Staten. Vervolgens sprak prof. dr. B. Wallet over het thema 'Delen in de aan Israël geschonken verwachting. De synagoge als vraag aan de kerk'. Op donderdag hield dr. W.J. de Wit een lezing over 'Hoe lezen wij de Psalmen'. In de middag kwam prof. dr. J. Schaap-Jonker aan het woord, die het thema 'Moedelozen bemoedigen, zwakken ondersteunen. Pastoraat en prediking bij psychische problemen' behandelde. In deze lezing werd de essentiële grondhouding van predikanten in het pastoraat besproken.

Tour 'Dominee-ontmoet-dominee'

In het afgelopen jaar hebben er verschillende bijeenkomsten plaatsgevonden in het kader van de tour 'Dominee-ontmoet-dominee'. Deze initiatieven zijn gericht op het bevorderen van het onderlinge contact tussen predikanten. Op 10 oktober vond een bijeenkomst in Tholen plaats, waar ds. J.A.W. Verhoeven met enkele predikanten van gedachten wisselde over de relatie tussen ambt en persoon,

met specifieke aandacht voor de spanningen die kunnen ontstaan tussen predikanten, kerkenraden en collega's. Op 24 oktober sprak ds. Verhoeven met enkele predikanten over het functioneren als predikant en de eenzaamheid die voort kan vloeien uit het uitoefenen van het ambt, en op 23 januari in Twente, waar hij in gesprek ging met twee predikanten over het volhouden in hun werk als predikant in deze veranderende tijd. Op 4 maart kwamen twaalf predikanten uit de regio Zwolle bijeen. Tijdens deze bijeenkomst sprak de voorzitter met de aanwezigen over roeping, ambt en de benodigde bekwaamheden. Op 27 maart vond een soortgelijke ontmoeting plaats in Zoetermeer.

Reformatorische Omroep

Op 3 februari heeft de Reformatorische Omroep een interview uitgezonden met drs. P.J. Vergunst, waarin het jaarthema 'Kerk. Thuis bij God' centraal stond.

Predikantenberaad noordelijke provincies

Het eerste halfjaarlijkse predikantenberaad in Sebaldeburen vond plaats op 26 november. Tijdens deze ontmoeting sprak ds. P.A. Versloot over 'Biecht, schuld en schaamte in de pastorale praktijk'. De tweede ontmoeting vond plaats op 1 april. Algemeen secretaris P.J. Vergunst hield een inleiding over het leidinggeven aan de gemeente inzake lastige thema's.

Preekkringen

Onder de verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur komen zes preekkringen regelmatig bijeen om te reflecteren op de aspecten van de preken. Elk jaar vindt er een evaluatie plaats met de mentoren en het dagelijks bestuur. De kringen zijn actief in onderstaande regio's:

- Noord-Nederland (mentor: ds. H.C. Marchand),
- Noordeloos (ds. L. Schaafsma)
- Nieuwerkerk aan den IJssel (prof. dr. F.G. Immink)
- Gelderland/Overijssel (ds. P.J. den Admirant)
- Noord-Holland (ds. J.P. Ouwehand)
- Flakkee, West-Brabant en Zeeland (ds. F. Hoek).

Predikanten in eerste gemeente

De voorzitter en algemeen secretaris bezoeken regelmatig een predikant in zijn eerste gemeente. Tijdens deze bezoeken worden verschillende onderwerpen besproken, zoals het vinden van een persoonlijke weg binnen de Protestantse Kerk in Nederland, spanningen in de gemeente, studietijd, de positie van de predikantsvrouw en bezinning rondom homoseksualiteit. Bij andere ontmoetingen wordt gesproken over het functioneren van het beleidsplan, de rol van het predikantsgezin in de gemeente, het leven van een hervormde gemeente in een rooms-katholieke omgeving, over de wens naar groei en opwekking en over het beleid van de Gereformeerde Bond in de toekomst.

Steunfonds Predikantsgezinnen

Omdat er door maatschappelijke veranderingen geen beroep meer wordt gedaan op financiële bijstand van dit steunfonds heeft het stichtingsbestuur unaniem besloten om deze stichting, die in 1922 opgericht is door de Gereformeerde Bond, op te heffen. Het beschikbare vermogen wordt overgedragen aan de Gereformeerde Bond. Als er in de toekomst toch sprake is van noodgevallen, kan er hulp geboden worden door de Gereformeerde Bond.

Emeritus predikanten

Het Hervormd-Gereformeerd Emeriticoncontact organiseert bijeenkomsten in Veenendaal voor emeritus predikanten, hun echtgenotes en predikantsweduwen. Tijdens deze bijeenkomsten worden verschillende onderwerpen besproken. Dr. H. Klink hield op 9 oktober een inleiding over 'Vrouwen uit de catacomben', het leven van Russische christenen in de eerste helft van de twintigste eeuw. Op 5 maart sprak drs. P.J. Vergunst over 'Een dominee is ook maar een mens, de terugblik én vooruitblik' van een emeritus predikant'. Het bestuur bestaat nu uit ds. J.P. Nap (voorzitter), mw. A. Altena-Blommers (penningmeester) en ds. A. Baas (secretaris).

19. Studiedagen

Studiedagen Woudenberg

Op 20 november werd een studiedag georganiseerd voor ambtsdragers en gemeenteleden. Prof. dr. M.J. de Vries hield een lezing over 'De sprekende God' en ds. K. Hak sprak vervolgens over hoe God spreekt in mijn leven. Aansluitend werden een aantal workshops georganiseerd. Op 24 april werd een studiedag voor kerkenraden georganiseerd over hoe we homoseksuele gemeenteleden een (volwaardige) plaats in de gemeente kunnen geven, als we vasthouden aan de overtuiging dat de Bijbel geen ruimte biedt voor een seksuele relatie van mensen van hetzelfde geslacht. Ds. W.J. van de Velde hield een lezing over 'Wat de kerk nodig heeft' en ds. W.J. Dekker over 'Hoe voer je het gesprek met homoseksuelen jongeren?' Aansluitend kon gekozen worden uit enkele workshops.

Externe contacten

20. Organisaties binnen de Protestantse Kerk Zusterbonden

Op 27 november en op 26 maart vonden in Driebergen vergaderingen plaats van het zevenbondenberaad. Namens de Gereformeerde Bond zijn drs. P.J. Vergunst en ds. J.A.W. Verhoeven afgevaardigd. De andere bonden die deel uitmaken van dit beraad zijn de Hervormde Mannenbond, Vrouw tot Vrouw, de GZB, de IZB, de Zondagsscholenbond en de HGJB. De algemeen secretaris overlegt elke twee maanden met de directeurs van HGJB, IZB en GZB.

IZB

Op 1 september is ds. M.C. Batenburg in dienst getreden als directeur-bestuurder van de IZB. Hij is de opvolger van dr. J.A. van den Berg.

Zondagsscholenbond

Ds. P. van Duijvenboden heeft zijn functie als voorzitter overgedragen aan ds. W.J.C. van Blijderveen.

21. Andere kerken en organisaties

Breed Beraad

Op 16 september woonde drs. P.J. Vergunst de jaarlijkse vergadering van het Breed Beraad Protestantse Kerken in Woerden bij. Aan dit beraad nemen, naast de Gereformeerde Bond, de Gereformeerde Gemeenten, de Oud Gereformeerde Gemeenten, de Christelijk Gereformeerde Kerken, de Hersteld Hervormde Kerk en de Gereformeerde Gemeenten in Nederland deel. Besproken onderwerpen waren een brief aan de Tweede Kamer over strafbaarstelling conversiebehandelingen en de kabinetsplannen voor meer toezicht op informeel onderwijs, wat onder andere zondagsscholen kan raken.

In november heeft het hoofdbestuur een brief gestuurd aan minister dr. E.E.W. Bruins, waarin bezwaar werd gemaakt tegen het schrappen van het budget voor godsdienstonderwijs op openbare scholen, met een dringende oproep om dit besluit te herzien. In december schreef het hoofdbestuur een bezwaarschrift aan staatssecretaris drs. M.L.J. Paul over de Wet toezicht informeel onderwijs. Het bestuur vindt dat de voorgestelde wet het kerkelijk onderwijs onterecht onder overheidstoezicht plaatst.

COGG

Op 3 oktober heeft het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte (COGG) vergaderd. Tijdens dit overleg is onder andere nagedacht over het congresprogramma 'Herbronning voor de kerk'. Hoe is herstel van de kerk van binnenuit mogelijk? Er is geconstateerd dat het ten diepste niet kan bestaan dat we als het lichaam van Christus verscheurd zijn en verdeeld verdergaan. Op 30 januari is onder andere gesproken over de ecclesiologische consensus en hoe deze weer kan gaan stralen als over enkele artikelen van de Nederlandse Geloofsbelijdenis over de ware kerk geen consensus is. Op 16 april is in Bodegraven een congres georganiseerd: 'Herbronnen van de ene kerk'. De Gereformeerde Bond wordt binnen het COGG-bestuur vertegenwoordigd door ds. J.W. van Bart, ds. M. Krooneman, ds. J. Muller (voorzitter), ds. A.L. van Zwet en drs. P.J. Vergunst.

Ds. J. Muller

Centrum voor Israëlstudies

De Gereformeerde Bond participeert in het lectoraat ‘Het Joodse karakter van het Nieuwe Testament en de Joods-christelijke ontmoeting’ aan de Christelijke Hogeschool Ede (CHE), dat gezamenlijk is gestart met het Centrum voor Israëlstudies (CIS). Dr. M. Rotman is op 1 januari benoemd als lector. Het lectoraat zal (theologisch) onderwijs ondersteunen en bijdragen aan de ontmoeting tussen Joden en christenen. Het onderzoekt de gevolgen van Jezus’ Joodse achtergrond en de Joodse interpretatie van het Nieuwe Testament. De kennissgroep bestaat uit dr. M.C. Mulder, drs. Geert de Korte, dr. M.J. Paul en dr. Evert van de Poll.

Deputaten Eenheid Gereformeerde Belijders CGK

Op 22 mei en op 9 oktober vond een ontmoeting plaats tussen een delegatie van de Gereformeerde Bond en de deputaten Eenheid van de Gereformeerde Belijders van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK). Deze gesprekken hebben onder meer als doel te stimuleren dat hervormde gemeenten en christelijke gereformeerde kerken zoveel mogelijk samenwerken. Tijdens deze bijeenkomsten is gesproken over het testament van de reformator Martin Bucer: ‘Wij weten nog altijd niet wat een kerk is,’ over een nieuwe regeling voor samenwerkingsgemeenten en over de kerkelijke actualiteit.

Israëlberaad

De jaarlijkse bijeenkomst van het Israëlberaad, waarin diverse op het Joodse volk gerichte stichtingen en deputaatschappen elkaar ontmoeten, heeft op 21 maart in Ede plaatsgehad. Ds. J.J. ten Brinke, die dit overleg voorziet, en P.J. Vergunst hebben ons hier vertegenwoordigd. Dr. Marco Rotman heeft een presentatie gegeven over ‘Het Joodse karakter van het Nieuwe Testament en de Joods-christelijke ontmoeting’. Namens een aantal kerken/organisaties is vanuit dit beraad een brief uitgegaan naar verschillende theologische opleidingen om het belang van het onderwijs en onderzoek aangaande Gods weg met Israël te onderstrepen. Ook is besproken hoe we jongeren via social media een goede visie op de betekenis van Israël kunnen aanreiken.

Raad van Kerken

Op 5 februari heeft de algemeen secretaris een kennismakingsgesprek gehad met secretaris ds. C.C. Wessel van de Raad van Kerken. Er is onder andere gesproken over de wens tot een betere participatie van de Gereformeerde Bond bij de Nicea-herdenking. In 2025 is het 1700 jaar geleden dat het eerste christelijke oecumenische concilie in Nicea werd gehouden.

22. Buitenland

Oost-Europa

Namens de Gereformeerde Bond participeren ds. J.C. Breugem en drs. P.J. Vergunst in de commissie Mátraháza. Deze naam verwijst naar een conferentiecentrum in Hongarije. De commissie, waarin ook stichting Hulp Oost-Europa (HOE) deelneemt, organiseert conferenties en ontmoetingen tussen Nederlandse en Hongaarse predikanten. In november bezochten tien Hongaarse predikanten hun Nederlandse collegae en verschillende gemeenten. Er werd met elkaar gesproken over de plaats van de Bijbel in het pastoraat en over het werken in een krimpende kerk.

Frankrijk

Het hoofdbestuur toont betrokkenheid bij enkele waardevolle initiatieven in Frankrijk:

- 1. Theologische Faculteit Jean Calvin in Aix-en-Provence: - Deze faculteit vormt kerkelijke werkers en voorgangers theologisch, geestelijk en praktisch op grond van de Bijbel, in de calvinistische traditie.
- 2. Platform Frans Beraad: - Dit informele platform brengt organisaties en personen samen die werkzaam zijn ten dienste van de kerk in Frankrijk of in Franstalige delen van de wereld.

Op 22 januari hebben ds. J.C. Breugem en drs. P.J. Vergunst de jaarlijkse bijeenkomst bijgewoond. Sprekers waren onder andere mw. H. Smit en ds. G. Lustig, beiden uitgezonden door de GZB, die vertelden over het jongerenwerk en over het toerustingswerk in zeven kleine gemeenten.

23. Christelijk onderwijs

CHE

Op 5 juni heeft de algemeen secretaris een verken-nend gesprek gevoerd met ds. A. Stijf van de Academie voor Theologie over de opleiding van hbo-theologen. Op 24 september hebben ds. J.A.W. Verhoeven, ds. J.J. ten Brinke en dhr. Vergunst hier-over verder doorgesproken met een delegatie van de CHE. De Gereformeerde Bond wil zich inzetten om specifieke toerusting aan te bieden aan de pastor en waar mogelijk studenten te stimuleren om door te groeien naar het academisch predikantschap. De CHE spreekt uit dat zij in de toekomst graag gebruik-maakt van de expertise van de Gereformeerde Bond bij de ontwikkeling van een curriculum voor de theolo-gische studie theologie (bachelor ‘pastor’).

Vereniging Gereformeerd Schoolonderwijs
Op 17 mei hebben ds. J.W. Verboom en W.H.C. Loedeman het overleg bijgewoond van betrokken kerken met bestuurders VO-scholen. Op 30 januari heeft W.H.C. Loedeman de nieuwe bestuurder van de VGS, B.W. de Leeuw, ontvangen op kantoor voor een kennismakingsgesprek.

24. Zorg

Eleos

Op 14 november bezocht ds. P. Nobel het overleg tussen Raad van overleg kerken en Eleos. De aanwezigen werden geïnformeerd over mogelijke nieuwbouw van een kliniek in de omgeving van Hoevelaken. Verder wordt gesproken over een pastorale pool van vrijwilligers voor Eleos en over lotge-notencontact nabestaanden suïcide.

Platform Cultuur voor het leven/Lindeboom Instituut

In dit platform worden gezamenlijk medisch-ethische vragen doordacht door de TU Utrecht, CHE, RMU, Schreeuw om Leven, Eleos en Lelie Zorg en Prolife Zorgverzekeraars. Ds. N.A. Donselaar, ds. J.W. Verboom en ds. M.K. de Wilde participeren gedurende drie jaar in dit platform.

Personalia

25. Overleden

Wij vermelden de namen van predikanten die dit jaar overleden zijn. Wij danken de Heere voor de gaven waarmee Hij deze dienstknechten sierde.
ds. Bastiaan Oosterom, 86 jaar;
ds. Adrianus Benjamin Cysouw, 84 jaar;
ds. Dirk Cornelis Floor, 76 jaar;
ds. Jacob de Vreugd, 79 jaar;
ds. Pieter Marius Breugem, 94 jaar;
ds. Gerrit Filip Smaling, 85 jaar;
ds. Jan Reehorst, 79 jaar.

26. Met emeritaat

Dit jaar gingen onderstaande predikanten met emeritaat. We wensen hun gezondheid en kracht toe om zich voor de kerk van Christus te kunnen blijven inzetten.
We noemen de predikanten, aangevuld met de laatste gemeente waar zij hebben gediend:
ds. H.J. Donken, Wierden;
ds. M.J. Middelkoop, Wijk bij Duurstede;
ds. P. Hoogendam, Veenendaal;
ds. W. Stijf, Meeuwen;
ds. J. de Wit, Jaarsveld;
ds. W. van Vreeswijk, Rouveen-Staphorst;
dr. H. Klink, Hoornaar;
dr. J. van Beelen, Veenendaal;
ds. F. Wijnhorst, Krabbendijke;
ds. A.L. van Zwet, Putten;
ds. P. Molenaar, Barneveld;
ds. R.W. van Mourik, Alblaserdam;
ds. A. Prins, Vriezenveen.

27. Nieuwe lichting

Een aantal proponenten heeft een beroep ontvangen en aangenomen en is bevestigd in het ambt van predikant of hoopt binnenkort bevestigd te worden. We bidden om Gods zegen op hun arbeid.

Het betreft de volgende broeders:
prop. L.M. Jongejan, Nieuwland en Oosterwijk;
prop. A.M. van Manen, Everdingen;
prop. P. van der Schee, Werkendam;
prop. P.J. Lok, Zalk en Veecaten;
prop. A.S.N. Noorland, Goudriaan en Ottoland;
prop. H. Krooneman, Zetten-Andelst;
prop. M. Kasbergen, Linschoten;
prop. H.H. de Mots, Noordhorn-Saaksum;
prop. M.C. van den Hoorn, Ooltgensplaat;
prop. C.G.S. Visser, ’s-Graveland;
prop. R. Duiker, Rouveen;
prop. R.P. Hoogenboom, Oude Tonge;
prop. C. van Sligtenhorst, Hollandscheveld;
prop. H. van Dam, Moordrecht;
prop. M. van Genderen, Stedum-Lellens-Wittewierum-Ten Post;
prop. H.J. Teeuwissen, Goudswaard.

28. Afsluiting

Dit verslag geeft een overzicht van de activiteiten van het afgelopen jaar. Hoewel de beschrijvingen soms beknopt zijn, weerspiegelen ze een aanzienlijke hoeveelheid werk. We spreken onze dank uit aan alle medewerkers voor hun inzet, met een bijzondere vermelding van Heino Loedeman. Hij heeft, naast zijn reguliere taken, de verhuizing naar Voorthuizen en de overgang naar het nieuwe administratiepakket op uitstekende wijze georganiseerd.

Daarnaast vraagt de personeelsswisseling veel flexibiliteit van de overige medewerkers. Het bestuur doet er alles aan om in zulke situaties goed leiding te geven en de continuïteit te waarborgen. Hierbij weten we ons afhankelijk van de Heere God.

Het jaarthema voor 2025 is ‘Kerk. Thuis bij God’. Dit thema herinnert ons eraan dat we niet slechts een vereniging met aardse idealen in stand houden. In plaats daarvan mogen we bijdragen aan de opbouw van de gemeente van Christus, een plaats van genade. We zijn dankbaar voor uw betrokkenheid en steun, en verzoeken u vriendelijk om uw voorbede. ■

A. Zwerus
uit *Emst* is secretaris
van het hoofdbestuur
van de Gereformeerde
de Bond.

Financieel verslag over 2024

Via de samengevatte jaarrekening, die hieronder zal worden toegelicht, doen we verslag van het boekjaar 2024 van de vereniging. We sloten dit verenigingsjaar af met een positief resultaat van 461.000 euro. Met name de niet-gerealiseerde waardeverandering van de beleggings-portefeuille en de nalatenschappen hebben hier fors aan bijgedragen. Er is een beoordelingsverklaring afgegeven door WITh accountants.

Tekst: L.P. de Wit

Jaaroverzicht

De Gereformeerde Bond kent drie fondsen die bestemd zijn voor de doelstellingen van de vereniging. Steunfonds Via het steunfonds ondersteunen we financieel waar nodig gemeenten om bijvoorbeeld een predikant te beroepen. Diverse gemeenten zijn afgelopen jaar weer ondersteund. De uitgaven vanuit dit fonds waren in 2024 fors hoger dan in de voorgaande jaren.

Dit wordt veroorzaakt door meer uitkeringen en toekenningen dan vorig jaar. Daarnaast waren de uitgaven vorig jaar bijzonder laag, doordat er vorig jaar sprake was van vrijval van reserveringen als gevolg van het feit dat een tweetal gemeenten helaas is opgeheven. We mogen dankbaar zien dat er ook in 2024 ruimhartig voor het steunfonds is gegeven.

Studiefonds

Met het Studiefonds ondersteunen we studenten door middel van studietoelagen (bijvoorbeeld bij late roepingen) en bijdragen t.b.v. opbouw van hun bibliotheek (HOB), promoties en doctoraalstudies. Daarnaast financieren we vanuit dit fonds studiedagen, de studieweek en verzorgden we colleges homiletiek. In 2024 zijn de baten voor het fonds fors hoger dan in 2023. Dit komt doordat we in 2024 een fondsenwervingsactie hebben gehouden en in 2023 niet.

Leerstoelfonds

Onze hoogleraar dr. Moehn en universitair docent dr. P. Veerman worden gefinancierd vanuit het Leerstoelfonds. Moehn is voor 40 procent aangesteld als bijzonder hoogleraar vanwege de Gereformeerde Bond aan de PThU. Veerman is voor 50 procent aangesteld aan de VU, waarvan 40 procent wordt gefinancierd door de GB. De uitgaven uit het fonds zijn fors afgenomen, aangezien de financiering van dr. H. van den Belt als hoogleraar aan de VU in 2023 is beëindigd. Binnen het Leerstoelfonds worden ook de middelen die voor het Cornelis Graafland Centrum zijn bedoeld gereserveerd. Door diverse giften en toezeggingen is ds. H.B. van der Knijff vanaf 2023 aan de slag gegaan als promovendus bij het CGC.

De Waarheidsvriend

De Waarheidsvriend is de wekelijkse uitgave van de GB. De baten en lasten van *De Waarheidsvriend* zijn in 2024 vrijwel stabiel gebleven ten opzichte van 2023. De huidige abonnementsprijs is 53 euro per jaar.

Overig

Over het algemeen zien we met dankbaarheid dat de baten van de vereniging afgelopen jaar zijn toegenomen, met name als gevolg van toegenomen giften. In 2024 hielden we net als in 2023 een actie voor het algemeen werk, waardoor we extra giften hebben ontvangen. Daarnaast zien we dat er velen zijn die bij het opstellen van een testament denken aan ons werk. Dit jaar ontvingen we maar liefst 503.000 euro aan nalatenschappen.

Afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in een nieuw kantoor, waardoor de huisvestingskosten in 2024 hoger zijn. De loonkosten zijn in 2024 ook weer gestegen en daarnaast zijn er personele wisselingen geweest.

Balans

De vereniging beschikt over een vermogen van circa 4,2 miljoen euro. Deze is verdeeld over verschillende reserves en de fondsen. Ongeveer 60 procent van het vermogen is momenteel belegd. Van Lanschot Kempen is onze vermogensbeheerder. Doordat we de actuele waarde van de portefeuille jaarlijks in de jaarrekening rapporteren, ontstaan er soms grote fluctuaties. In 2024 rapporteren we een forse waardestijging van 272.000 euro. We zien tegelijkertijd in 2025 een

handelsoorlog ontstaan die ook onze beleggingen raakt. Hierdoor is het goed mogelijk dat er over het verslagjaar 2025 weer een verlies zal ontstaan. Beleggen doen we echter voor de lange termijn. De beleggingsdoelstellingen zijn erop gericht het vermogen op de lange termijn waardevast te houden.

Ten slotte

Als de HEERE het huis niet bouwt, vergeefs zwoegen zijn bouwers eraan. Al onze voornemens voor 2025 staan onder het voorbehoud uit Jakobus 4:13-16.

In het vertrouwen u naar behoren te hebben geïnformeerd en tot nadere toelichting altijd bereid. ■

L.P. de Wit
uit Bergambacht is
penningmeester van
het hoofdbestuur van
de Gereformeerde
Bond.

Balans per 31 december 2024

ACTIVA	31-12-2024		31-12-2023	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	36.938		-	
Materiële vaste activa	30.433		1.023	
		67.371		1.023
Vlottende activa				
Vorraden	1.183		4.699	
Vorderingen	64.631		23.315	
Effecten	2.605.364		2.333.221	
Liquide middelen	1.714.707		1.655.080	
		4.385.885		4.016.315
		4.453.256		4.017.338
PASSIVA				
(na resultaatbestemming)				
Reserves en Fondsen				
Continuïteitsreserve	750.000		750.005	
Bestemmingsreserve projectenfondsen	2.061.981		1.696.296	
Bestemmingsfonds steun gemeenten	486.135		535.543	
Bestemmingsfonds studiefonds	270.037		131.630	
Bestemmingsfonds leerstoelen	632.830		627.352	
		4.200.983		3.740.826
Langlopende schulden		95.916		67.580
Kortlopende schulden		156.357		208.932
		4.453.256		4.017.338

Exploitatie overzicht 2024 / begroting 2025

Het vergelijk (in afgeronde bedragen) van het exploitatie-overzicht 2024 met 2023 en de begroting 2024 is als volgt:

	Begroting 2025 €	Begroting 2024 €	Werkelijk 2024 €	Werkelijk 2023 €	Verschil t.o.v. Werkelijk 2023 €	Verschil t.o.v. Begroting 2024 €
Baten						
Steunfonds	60.000	60.000	53.000	72.000	-19.000	-7.000
Studiefonds	84.000	134.000	160.000	97.000	63.000	26.000
Leerstoelfonds	149.000	149.000	126.000	171.000	-45.000	-23.000
De Waarheidsvriend	502.000	490.000	529.000	518.000	11.000	39.000
Theologia Reformata	29.000	29.000	29.000	29.000	0	0
Subtotaal fondsen	824.000	862.000	897.000	887.000	10.000	35.000
Contributies, giften	204.000	177.000	235.000	229.000	6.000	58.000
Publicaties en royalties	5.000	5.000	4.000	7.000	-3.000	-1.000
Overige opbrengsten	19.000	14.000	20.000	21.000	-1.000	6.000
Subtotaal algemene opbrengsten	228.000	196.000	259.000	257.000	2.000	63.000
Totaal	1.052.000	1.058.000	1.156.000	1.144.000	-12.000	98.000
Lasten						
Steunfonds	61.000	78.000	106.000	15.000	91.000	28.000
Studiefonds	39.000	90.000	91.000	93.000	-2.000	1.000
Leerstoelfonds	125.000	132.000	124.000	197.000	-73.000	-8.000
De Waarheidsvriend	458.000	474.000	488.000	479.000	9.000	14.000
Theologia Reformata	29.000	29.000	28.000	25.000	3.000	-1.000
Subtotaal fondsen	712.000	803.000	837.000	809.000	28.000	34.000
Personeelskosten bureau	316.000	343.000	357.000	344.000	13.000	14.000
Huisvestingskosten	26.000	31.000	60.000	29.000	31.000	29.000
Administratie- en beheerskosten	59.000	66.000	62.000	57.000	5.000	-4.000
Ledenadministratie	15.000	14.000	19.000	17.000	2.000	5.000
Geldwerving	30.000	18.000	16.000	42.000	-26.000	-2.000
Bestuurs- en representatiekosten	41.000	37.000	42.000	46.000	-4.000	5.000
Vergaderingen / conferenties	58.000	51.000	52.000	47.000	5.000	1.000
Bijdragen organisaties	7.000	11.000	13.000	5.000	8.000	2.000
Overige kosten	16.000	11.000	15.000	19.000	-4.000	4.000
Subtotaal algemene uitgaven	568.000	582.000	636.000	606.000	30.000	54.000
Totaal	1.280.000	1.385.000	1.473.000	1.415.000	58.000	88.000
Per saldo verenigingsactiviteiten	-228.000	-327.000	-317.000	-271.000	-46.000	10.000
Financiële baten en lasten	91.000	14.000	275.000	177.000	98.000	261.000
Inkomsten uit nalatenschappen	0	0	503.000	223.000	280.000	503.000
Resultaat	-137.000	-313.000	461.000	129.000	332.000	774.000